

Wykład:

Korupcja a funkcjonowanie gospodarki

Pojęcie korupcji

Pojęcie „korupcji” wywodzi się z języka łacińskiego - „*corruptio*” oznacza **zepsucie, przekupstwo, sprzedajność**.

Wg definicji Transparency International **korupcja jest nadużyciem powierzonej władzy dla uzyskania prywatnej korzyści**.

Bank Światowy definiuje korupcję jako **wykorzystywanie zajmowanego urzędu lub stanowiska do uzyskania nienależnych korzyści**.

Korupcja - takie zachowania, w których ludzie wykorzystują możliwości stwarzane przez pełnione role społeczne i zajmowane pozycje dla osiągnięcia nieakceptowanych społecznie korzyści własnych.

Krzysztof Kiciński

Korupcja - branie (sprzedajność) i dawanie łapówek (przekupstwo), występujące w związku z pełnieniem czynności przez funkcjonariusza publicznego lub osobę powołaną do pełnienia funkcji publicznej.

Mała Encyklopedia Prawa

Koszty korupcji

2,6 bln USD na świecie (5% światowego PKB) [WEF]

179 - 990 mld USD w UE [EPRS]

1 bln USD łapówek w transakcjach międzynarodowych [World Bank]

20 - 40 mld USD (20%-40%) światowej pomocy dla krajów słabiej rozwiniętych nie trafia do potrzebujących w wyniku korupcji

Korupcja zwiększa średnie koszty działalności gospodarczej o **10%** [WEF]

Kara dla Siemens (Niemcy) za płacenie łapówek w transakcjach międzynarodowych **1,6 mld USD** (2008)

Kara dla Odebrecht i Braskem (Brazylia) za płacenie łapówek przy kontraktach z firmą Petrobras (Brazylia) **3,5 mld USD** (2016);
wypłacono **800 mln USD** łapówek (w tym 350 mln USD w Brazylii)

Rodzaje korupcji

Według kodeksu karnego przestępstwami ściśle korupcyjnymi są:

- łapownictwo bierne – przyjmowanie, żądanie, uzależnianie wykonania od wręczenia korzyści, sprzedajność (art. 228 kk);
- łapownictwo czynne – przekupstwo, wręczenie korzyści (art. 229 kk);
- płatna protekcja – podjęcie się pośrednictwa (art. 230 kk);
- przekupstwo pośrednika (art. 231 kk);
- nadużycie władzy – przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 kk);
- korupcja wyborcza (art. 250 kk);
- korupcja gospodarcza (art. 296a kk);
- korupcja sportowa (art. 296b kk – uchylony przez art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857)).

Sfery życia publicznego najbardziej zagrożone korupcją

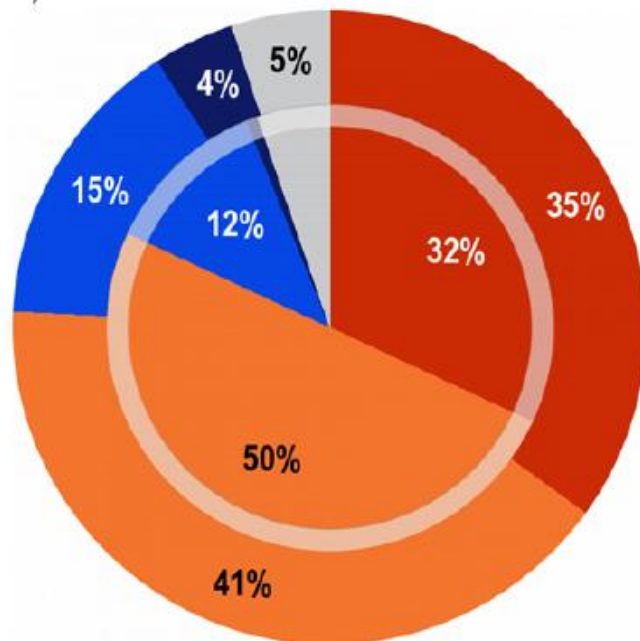
- 1) prywatyzacja (brak wycen prywatyzowanego majątku oraz nadzoru nad wyborem i postępowaniem firm doradczych);
- 2) gospodarowanie majątkiem publicznym (brak nadzoru właścicielskiego i kontroli nad inwestowaniem majątku w przedsięwzięcia z udziałem kapitału prywatnego);
- 3) działalność funduszy celowych i agencji (niejasne kryteria dysponowania środkami publicznymi i brak kontroli nad nimi);
- 4) udzielanie zamówień publicznych z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, zwłaszcza przez jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) ustanawianie kontyngentów i udzielanie koncesji według nieprzejrzystych kryteriów;
- 6) działalność administracji skarbowej (udzielanie według uznania różnorodnych ulg skarbowych);
- 7) działalność służb celnych (nieprawidłowe przeprowadzanie odpraw celnych ułatwiający przemyt na wielką skalę).

Obszary działalności publicznej, w których ujawniono działania korupcyjne

- służba zdrowia (wydawanie fikcyjnych zwolnień lekarskich, przyznawanie fikcyjnych grup inwalidzkich, przyjmowanie za łapówkę do szpitali i na zabiegi);
- ubezpieczenia społeczne (fałszowanie i antydatowanie polis ubezpieczeniowych, wystawianie polis na fikcyjne pojazdy);
- banki (przyjmowanie łapówek w zamian za udzielenie kredytu lub gwarancji bankowej);
- administracja przedsiębiorstw państwowych (fałszowanie dokumentów, nieprzestrzeganie procedur, przyjmowanie łapówek od petentów);
- aparat kontroli skarbowej (nieujawnianie wykrytych nieprawidłowości, wyłączanie spod kontroli pewnych osób i działań, udostępnianie osobom nieuprawnionym informacji uzyskanych w wyniku kontroli, nieformalne świadczenie doradztwa podatkowego);
- administracja celna (przyjmowanie łapówek, niedopełnianie obowiązku kontroli, zaniżanie należności celnych, fałszowanie dokumentów przewozowych, wystawianie dokumentów poświadczających nieprawdę, umożliwianie nielegalnego przekraczania granicy);
- organy samorządu (dokonywanie oszustw w trakcie przetargów, niezgodne z prawem dysponowanie powierzonymi lokalami).

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie obywateli

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie ma korupcji w (NASZYM KRAJU) (SPONTANICZNIE)
- Trudno powiedzieć

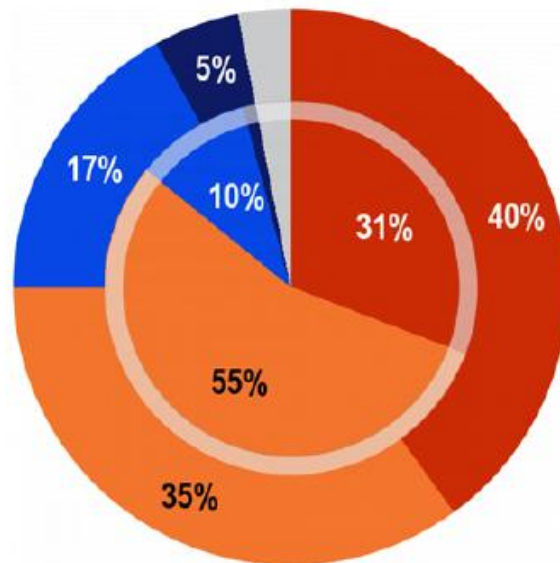
UE27 Część zewnętrzna wykresu

PL Część wewnętrzna wykresu

Źródło: EC, 2013.

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie przedstawicieli biznesu

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie występuje (NIE ODCZYTUJ)
- Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Przejawy korupcji i innych nieuczciwych praktyk

Które z następujących praktyk uznaje Pan/i za najbardziej rozpowszechnione w (NASZYM KRAJU)?

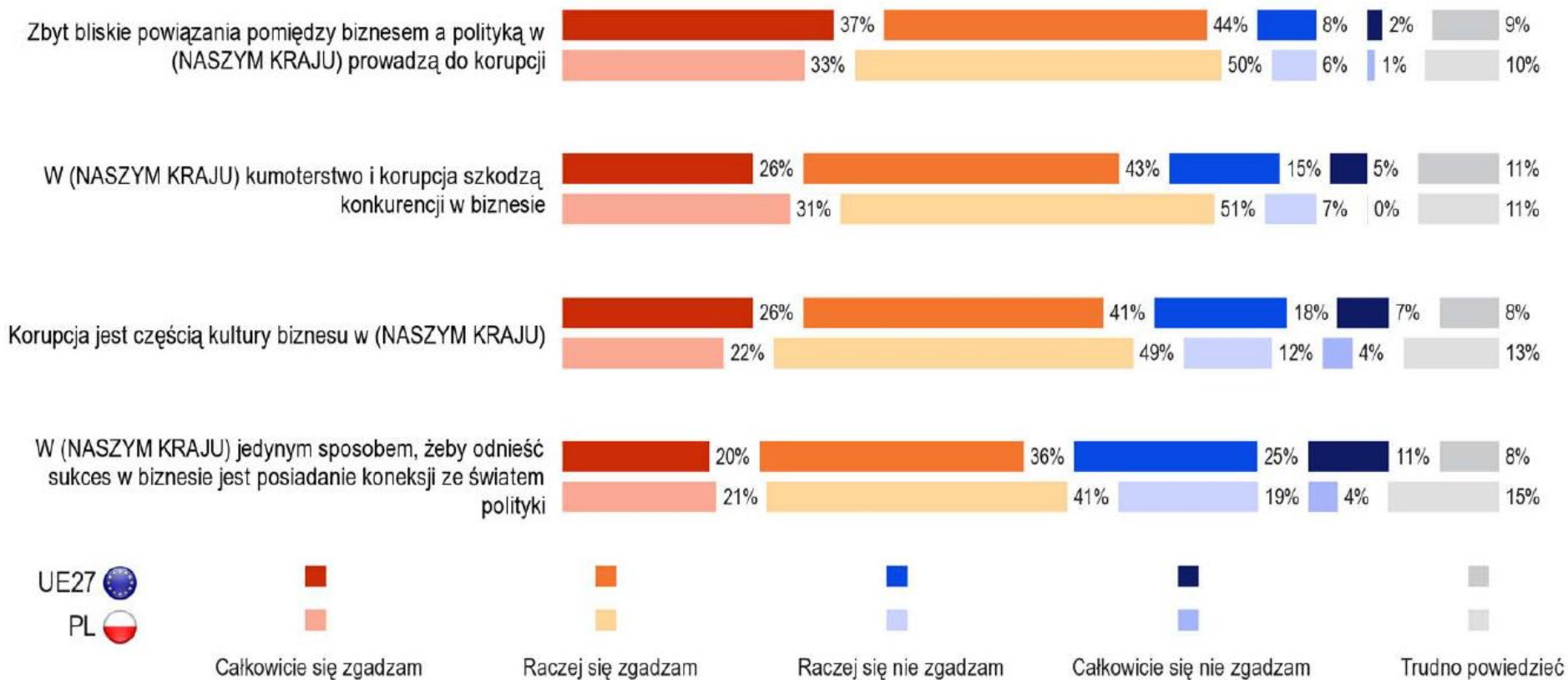
Łapówki i nadużywanie władzy w różnych instytucjach

Czy uważa Pan(i), że w (NASZYM KRAJU) wręczanie i przyjmowanie łapówek oraz nadużywanie władzy w celu osiągnięcia osobistych korzyści jest rozpowszechnione wśród którejkolwiek z następujących grup?

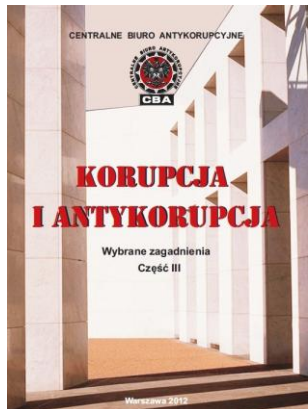
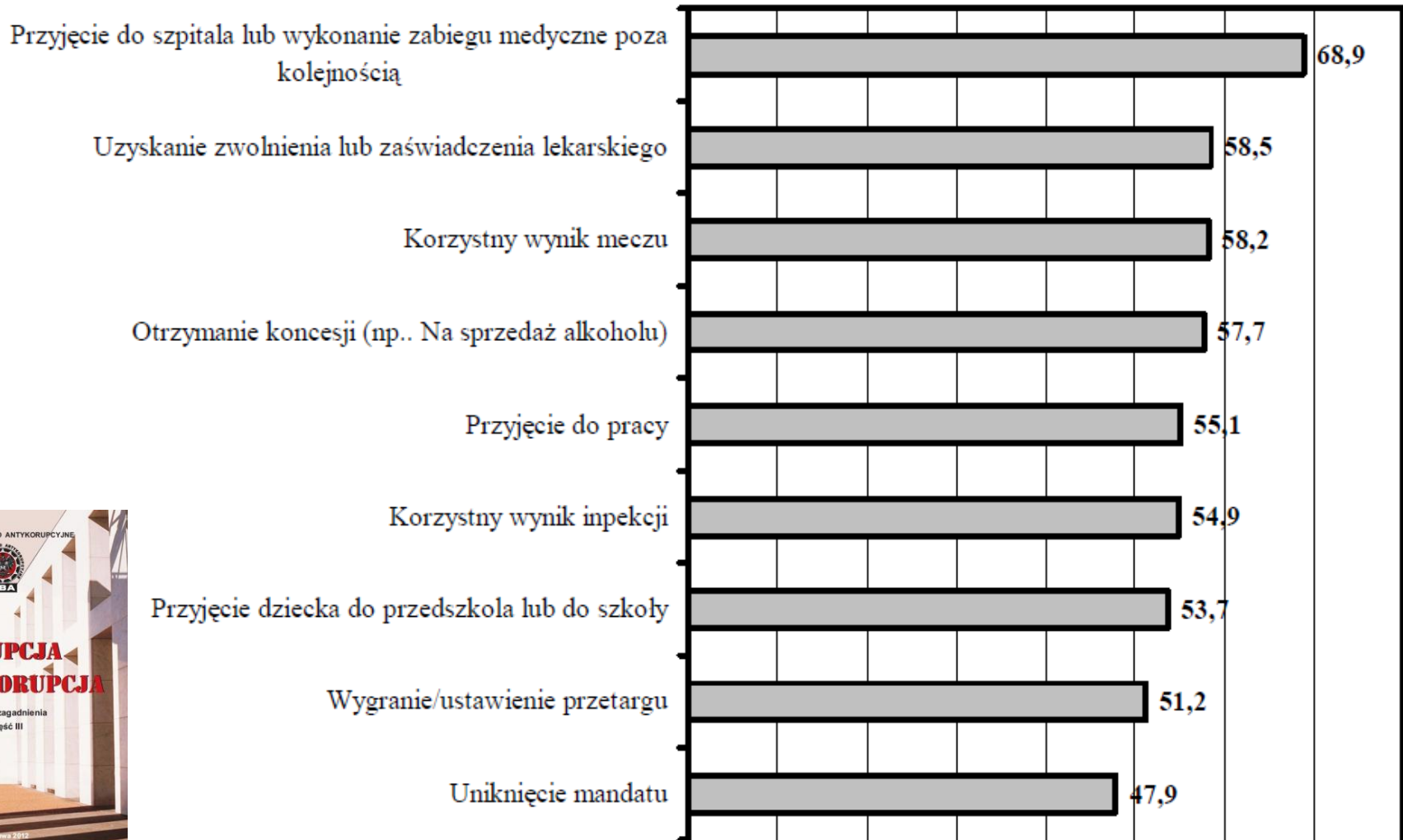
Korupcja a polityka oraz prowadzenie biznesu

O każdym z następujących stwierdzeń proszę powiedzieć, czy się z nim Pan(i) zgadza czy nie zgadza.

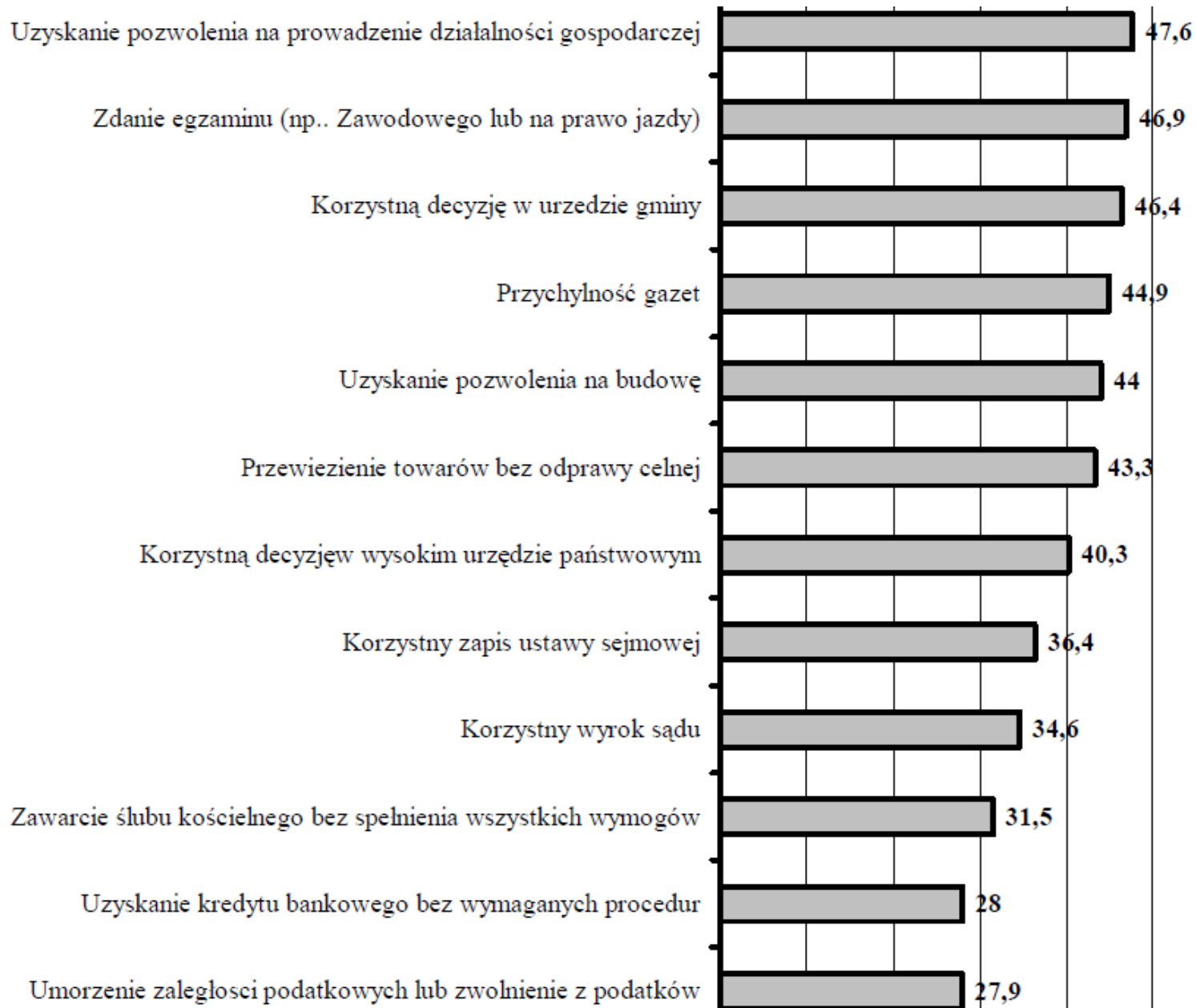
Możliwość załatwienia za pieniądze ...

* odsetek odpowiedzi „bardzo łatwo” i „raczej łatwo”

Źródło: Siemaszko i inni, *Spoleczna percepcja zagrozeń korupcyjnych w Polsce*.

Możliwość załatwienia za pieniądze ... (c.d.)

Korupcja – nierówne możliwości w przetargu na budowę budynku administracyjnego (1)

W przetargu na budowę budynku administracyjnego zamawiający otrzymał trzy oferty. Cena kosztorysu inwestorskiego oraz oferty spółki A wynosiła 45 000 000 zł, tj. odpowiednio o 2 000 000 i 1 000 000 mniej niż spółki B i C (patrz: tabela).

Wyszczególnienie		Cena wg kosztorysu inwestorskiego	Ceny w złożonych ofertach		
			A	B	C
1.	Koszty ogólne	5 000 000	10 000 000	5 000 000	6 000 000
2.	Koszty robót budowlanych na powierzchni (budynek 5-kondygnacyjny)	25 000 000	30 000 000	26 000 000	20 000 000
3.	Koszty robót budowlanych pod ziemią (parking z windą)	15 000 000	5 000 000	16 000 000	20 000 000
RAZEM		45 000 000	45 000 000	47 000 000	46 000 000

Korupcja – nierówne możliwości w przetargu na budowę budynku administracyjnego (2)

Spółka A wygrała przetarg, ponieważ została poinformowana przez firmę projektową, że z powodów technicznych projekt zostanie zmieniony i zamiast planowanego zjazdu za pomocą drogiej windy dla samochodów, skalkulowanego na 15 000 000 zł, można będzie wykonać zwykły zjazd na parking z innej strony budynku, za kwotę poniżej 5 000 000 zł. Mając taką wiedzę, spółka A mogła zaproponować niską cenę za tę pozycję zamówienia i dzięki temu wygrać przetarg. Gdyby jednak wszystkie spółki otrzymały taką samą informację, przetarg wygrałaby spółka C, zaoszczędzając wykonawcy 14 000 000 zł.

Wyszczególnienie		Ceny w złożonych ofertach		
		A	B	C
1.	Koszty ogólne	10 000 000	5 000 000	6 000 000
2.	Koszty robót budowlanych na powierzchni (budynek 5-kondygnacyjny)	30 000 000	26 000 000	20 000 000
3.	Koszty robót budowlanych pod ziemią (parking z podjazdem)	5 000 000	5 000 000	5 000 000
RAZEM		45 000 000	36 000 000	31 000 000

Korupcja – dzielenie zamówienia

W ramach informatyzacji urzędu dyrektor generalny instytucji państwowej polecił dokonanie zakupu nowego systemu obsługi klientów. Zakupu dokonano z pominięciem procedur udzielania zamówień publicznych z uwagi na nieprzekroczenie kwoty, od której uzależniony był obowiązek ich stosowania, tj. poniżej 14 000 euro⁷. Wprowadzony system firmy A kosztował bowiem równowartość 13 500 euro.

Po miesiącu od wdrożenia systemu firma A zaoferowała jego rozbudowę o kolejny moduł służący do archiwizacji. Instytucja zgodziła się na jego zakup za 50 000 euro. Uzasadniając zakup od tego samego wykonawcy w trybie zamówienia z wolnej ręki, wskazano techniczną kompatybilność ze świeżo wdrożonym systemem oraz posiadanie przez firmę A praw autorskich.

Nieco później firma A przedstawiła urzędowi kolejną ofertę, tym razem elektronicznej obsługi korespondencji. Po raz kolejny instytucja państwowa zastosowała tryb niekonkurencyjny, wskazując jako jedyne go możliwego wykonawcę firmę A.

W następnych miesiącach system został rozbudowany o kolejne moduły funkcyjne zakupione poza przetargami od firmy A.

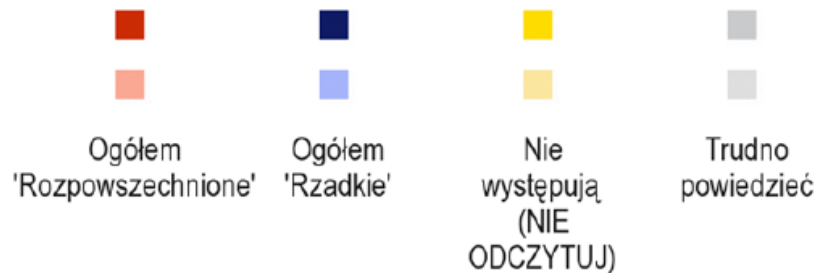
Pomijając wszelkie konkurencyjne procedury, łącznie zapłacono firmie A ponad 1 000 000 euro za system informatyczny, który w rzeczywistości spełniał wymagania typowe dla działalności urzędu.

Od 16 kwietnia 2014 r. wartość stosowania procedur Pzp obowiązuje od kwoty 30 000 euro.

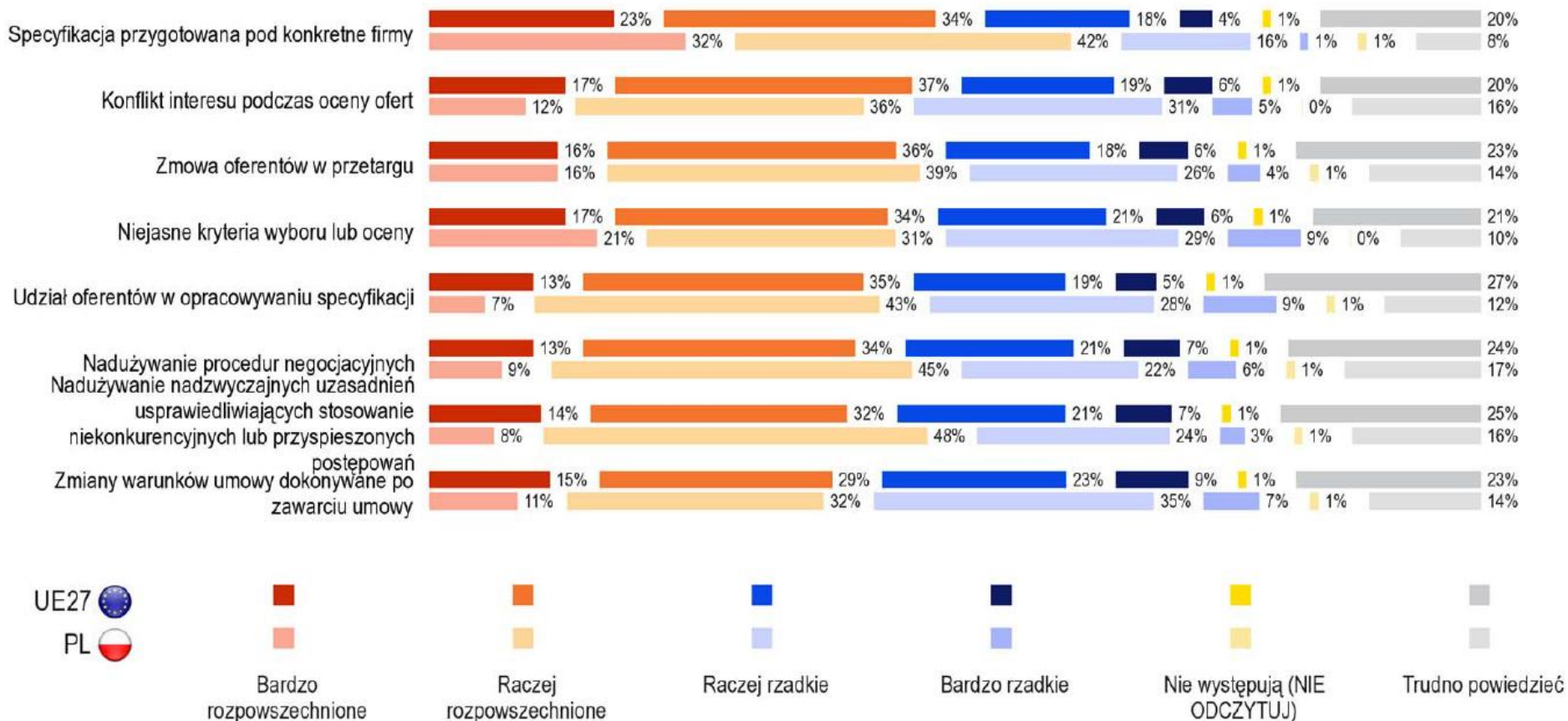
Korupcja przy zamówieniach publicznych (1)

Pana/i zdaniem, jak bardzo rozpowszechnione są następujące praktyki w (NASZYM KRAJU)?

Korupcja przy zamówieniach publicznych (2)

A jak bardzo, Pana(i) zdaniem, następujące praktyki rozpowszechnione są w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Corruption Perception Index 2018

SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK
88	Denmark	1	67	Chile	27	52	Grenada	53
87	New Zealand	2	66	Seychelles	28	52	Italy	53
85	Finland	3	65	Bahamas	29	52	Oman	53
85	Singapore	3	64	Portugal	30	51	Mauritius	56
85	Sweden	3	63	Brunei Darussalam	31	50	Slovakia	57
85	Switzerland	3	63	Taiwan	31	49	Jordan	58
84	Norway	7	62	Qatar	33	49	Saudi Arabia	58
82	Netherlands	8	61	Botswana	34	48	Croatia	60
81	Canada	9	61	Israel	34	47	Cuba	61
81	Luxembourg	9	60	Poland	36	47	Malaysia	61
80	Germany	11	60	Slovenia	36	47	Romania	61
80	United Kingdom	11	60	Slovenia	36	46	Hungary	64
77	Australia	13	59	Cyprus	38	46	Sao Tome and Principe	64
76	Austria	14	59	Czech Republic	38	46	Vanuatu	64
76	Hong Kong	14	59	Lithuania	38	46	Vanuatu	64
76	Iceland	14	58	Georgia	41	45	Greece	67
75	Belgium	17	58	Latvia	41	45	Montenegro	67
73	Estonia	18	58	Saint Vincent and the Grenadines	41	45	Senegal	67
73	Ireland	18	58	Spain	41	44	Belarus	70
73	Japan	18	58	Spain	41	44	Jamaica	70
72	France	21	57	Cabo Verde	45	44	Solomon Islands	70
71	United States	22	57	Dominica	45	43	Morocco	73
70	United Arab Emirates	23	57	Korea, South	45	43	South Africa	73
70	Uruguay	23	56	Costa Rica	48	43	Suriname	73
68	Barbados	25	56	Rwanda	48	43	Tunisia	73
68	Bhutan	25	55	Saint Lucia	50	42	Bulgaria	77
			54	Malta	51	41	Burkina Faso	78
			53	Namibia	52	41	Ghana	78
			41	India	78			
			41	Kuwait	78			
			41	Lesotho	78			
			41	Trinidad and Tobago	78			
			41	Turkey	78			
			40	Argentina	85			
			40	Benin	85			
			39	China	87			
			39	Serbia	87			
			38	Bosnia and Herzegovina	89			
			38	Indonesia	89			
			38	Sri Lanka	89			
			38	Swaziland	89			
			37	Gambia	93			
			37	Guyana	93			
			37	Kosovo	93			
			37	Macedonia	93			
			37	Mongolia	93			
			37	Panama	93			
			36	Albania	99			
			36	Bahrain	99			
			36	Colombia	99			
			36	Philippines	99			
			36	Tanzania	99			
			36	Thailand	99			
			35	Algeria	105			

Corruption Perception Index 2018

35	Armenia	105	29	Honduras	132	23	Uzbekistan	158
35	Brazil	105	29	Kyrgyzstan	132	22	Zimbabwe	160
35	Côte d'Ivoire	105	29	Laos	132	20	Cambodia	161
35	Egypt	105	29	Myanmar	132	20	Democratic Republic of the Congo	161
35	El Salvador	105	29	Paraguay	132	20	Haiti	161
35	Peru	105	28	Guinea	138	20	Turkmenistan	161
35	Timor-Leste	105	28	Iran	138	19	Angola	165
35	Zambia	105	28	Lebanon	138	19	Chad	165
34	Ecuador	114	28	Mexico	138	19	Congo	165
34	Ethiopia	114	28	Papua New Guinea	138	18	Iraq	168
34	Niger	114	28	Russia	138	18	Venezuela	168
33	Moldova	117	27	Comoros	144	17	Burundi	170
33	Pakistan	117	27	Guatemala	144	17	Libya	170
33	Vietnam	117	27	Kenya	144	16	Afghanistan	172
32	Liberia	120	27	Mauritania	144	16	Equatorial Guinea	172
32	Malawi	120	27	Nigeria	144	16	Guinea Bissau	172
32	Mali	120	26	Bangladesh	149	16	Sudan	172
32	Ukraine	120	26	Central African Republic	149	14	Korea, North	176
31	Djibouti	124	26	Uganda	149	14	Yemen	176
31	Gabon	124	25	Azerbaijan	152	13	South Sudan	178
31	Kazakhstan	124	25	Cameroon	152	13	Syria	178
31	Maldives	124	25	Madagascar	152	10	Somalia	180
31	Nepal	124	25	Nicaragua	152			
30	Dominican Republic	129	25	Tajikistan	152			
30	Sierra Leone	129	24	Eritrea	157			
30	Togo	129	23	Mozambique	158			
29	Bolivia	132						

Źródło: Transparency International.

Ograniczanie dostępu do informacji przez polityków

Z punktu widzenia polityków istnieje jeszcze inny powód zabiegania o brak jawności: **ograniczenie jawności jest równoznaczne ze sztucznie wykreowaną rzadkością informacji** i pozwala, jak większość sztucznie stworzonych sytuacji, w których jakieś dobro staje się rzadkie, **osiągać rentę**, która w niektórych krajach jest zdobywana na drodze nieskrywanej korupcji (poprzez sprzedaż informacji).

W innych sytuacjach renta może stać się częścią „wymiany podarunków”, jak w przypadku dziennikarzy, którzy oferują „laurki” i zniekształcone relacje w zamian za uprzywilejowany dostęp do informacji.

Źródło: J.Stiglitz, Informacja i zmiana paradygmatu w ekonomii, 2004.

Transparentność stanowienia prawa

Grupa	Kraje (wskaźnik transparentności systemu)
Grupa I. Najbardziej transparentne	Nowa Zelandia (6,0), Szwecja (5,8), Szwajcaria (5,8), Finlandia (5,6), Dania (5,6), Kanada (5,5), Norwegia (5,4), Niemcy (5,4)
Grupa II. Średnio transparentne	Holandia (5,3), Austria (5,3), Australia (5,2), Irlandia (5,1), Francja (4,9), Wielka Brytania (4,9), USA (4,7), Japonia (4,6)
Grupa III. Najmniej transparentne	Belgia (4,3), Portugalia (4,3), Hiszpania (4,3), Izrael (4,1), Grecja (4,1), Korea Płd. (3,8), Włochy (3,7)

Polska 3,7

How easy is it for businesses in your country to obtain information about changes in government policies and regulations affecting their activities? [1 = impossible; 7 = extremely easy]

Transparentność a ...

Grupa	Corruption Perceptions Index (TI)	Kontrola korupcji (WGI)	Nieregularne płatności i łapówki (WEF)
Grupa I. Najbardziej transparentne	9,0	2,1	6,4
Grupa II. Średnio transparentne	7,9	1,6	5,9
Grupa III. Najmniej transparentne	5,5	0,6	4,9

Polska [5,5; 0,4; 4,9]

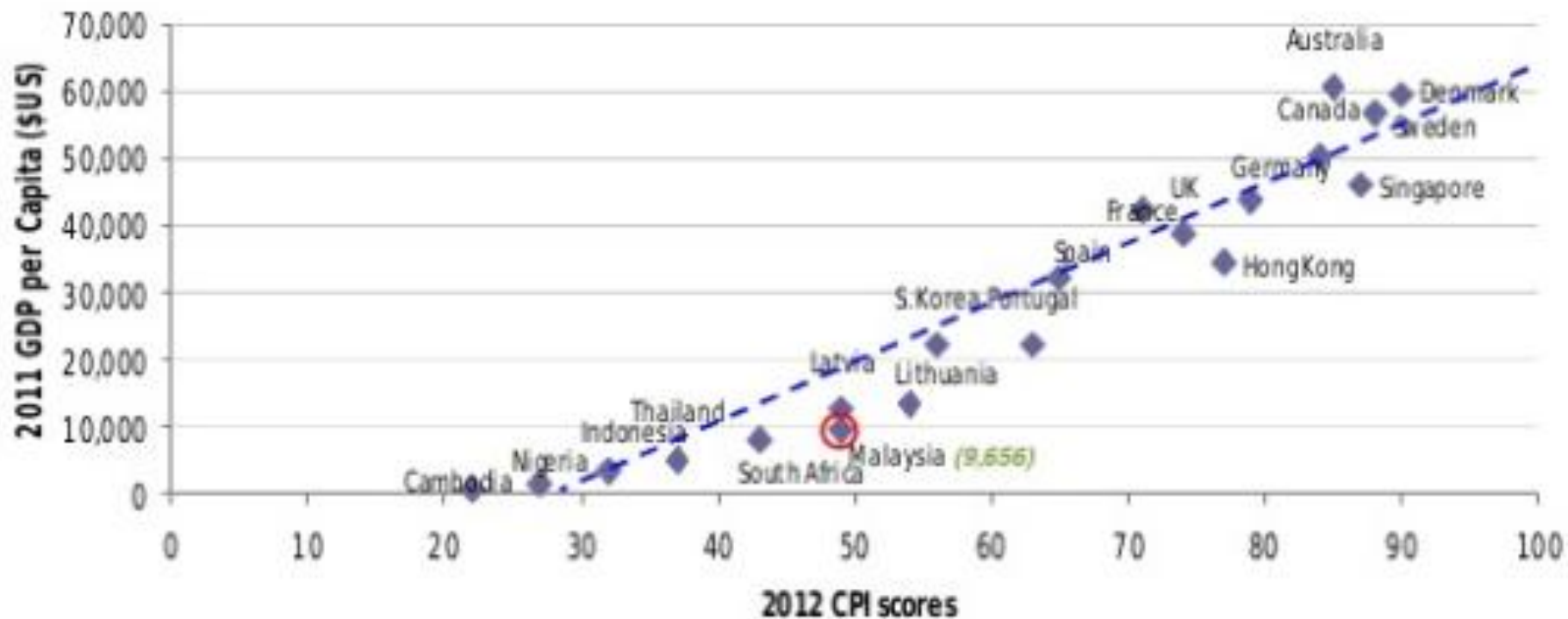
Uwaga: im wyższy poziom wskaźników, tym mniejsza korupcja oraz mniej łapówek.

Korupcja a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2016

Kraj	PKB per capita (w tys. USD)
1. New Zealand	38 345
2. Denmark	53 744
3. Finland	43 169
3. Norway	70 392
3. Switzerland	79 242
6. Singapore	52 961
6. Sweden	51 164
36. Poland	12 316
171. Libya	-
175. Sudan	2 415
175. Yemen	938
177. Afghanistan	562
178. Syria	-
179. South Sudan	759
180. Somalia	434

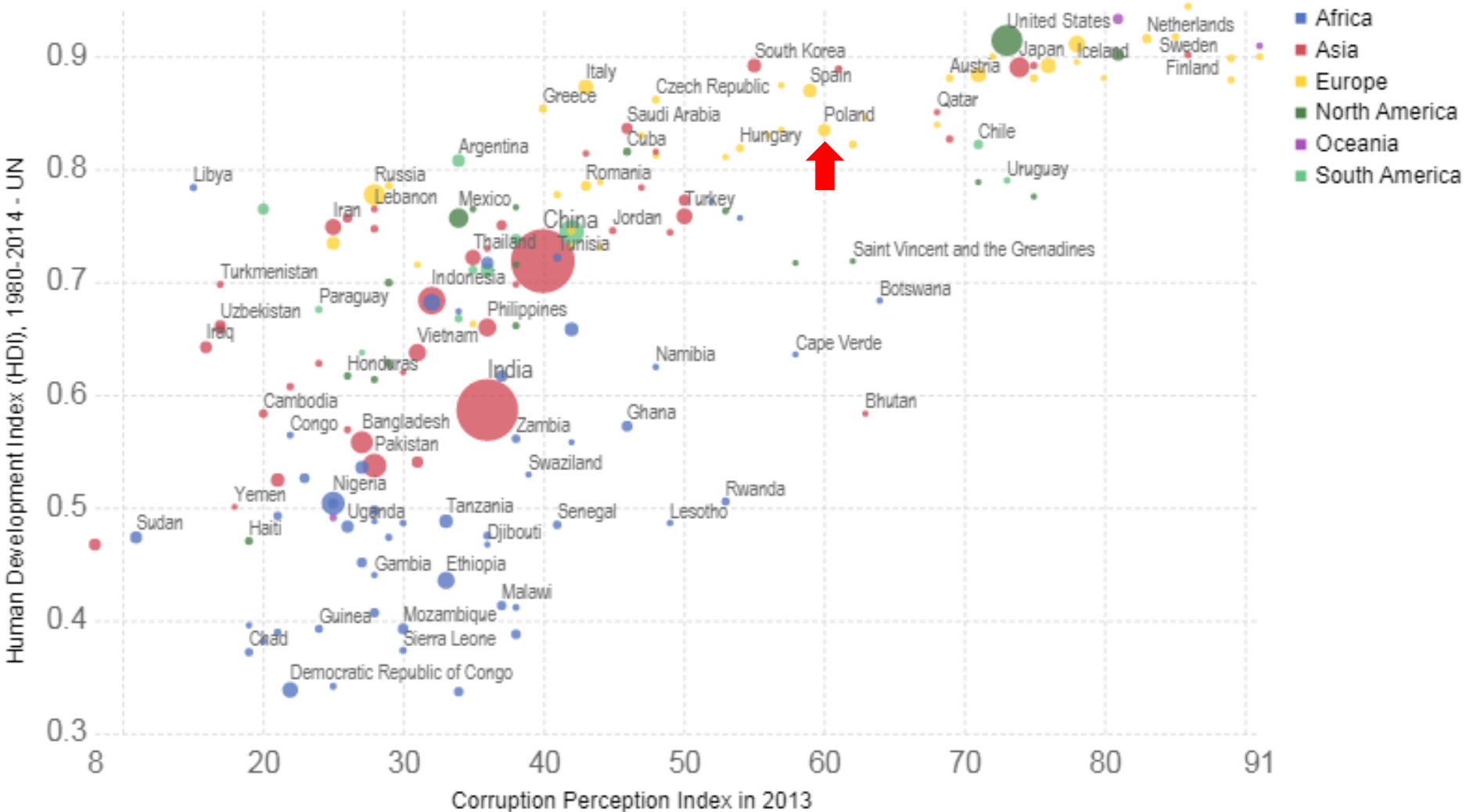

Korupcja a PKB per capita w tys. USD, 2012

Źródło: Transparency International.

Korupcja a Human Development Index, 2013

Źródło: Transparency International i HDR, 2013.

Korupcja a wyniki gospodarcze

Grupa	Kraje (wskaźnik Corruption Perception Index 2011)
Grupa I. Najmniej skorumpowane	Nowa Zelandia (9,5), Dania (9,4), Finlandia (9,4), Szwecja (9,3), Norwegia (9,0), Holandia (8,9), Szwajcaria (8,8), Australia (8,8), Kanada (8,7)
Grupa II. Średnio skorumpowane	Niemcy (8,0), Japonia (8,0), Austria (7,8), Wielka Brytania (7,8), Belgia (7,5), Irlandia (7,5), USA (7,1), Francja (7,0)
Grupa III. Najbardziej skorumpowane	Hiszpania (6,2), Portugalia (6,1), Izrael (5,8), Korea Płd. (5,4), Włochy (3,9), Grecja (3,4)

Polska 5,5

Korupcja a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2011

Grupa państw	PKB per capita (w tys. USD, PPP)
Nieskorumpowani	42,0
Średnio skorumpowani	39,5
Skorumpowani	29,3

Polska [20,3]

Korupcja a mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych, 2007 (w tys. USD)

Grupa państw	Mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych (w tys. USD)
Nieskorumpowani	24,6
Średnio skorumpowani	23,4
Skorumpowani	16,2

Polska [9,1]

Korupcja a wskaźniki relatywnego ubóstwa* (w %)

Grupa państw	Populacja ogółem	Dzieci	Osoby w wieku emerytalnym
Nieskorumpowani	9,2	9,0	14,5
Średnio skorumpowani	10,8	11,8	13,6
Skorumpowani	14,4	15,6	22,2

Polska [10,9; 13,5; 7,7]

*odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych uzyskujących dochody niższe niż 50% mediany dochodów całej populacji

Korupcja a stopa zatrudnienia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa zatrudnienia (w %)
Nieskorumpowani	73,9
Średnio skorumpowani	67,7
Skorumpowani	61,6

Polska [59,3]

Korupcja a stopa bezrobocia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa bezrobocia (w %)	
	Ogółem	Osoby w wieku do 25 lat
Nieskorumpowani	5,5	12,1
Średnio skorumpowani	6,8	14,1
Skorumpowani	8,4	19,9

Polska [13,3; 29,3]

Korupcja a saldo finansów publicznych (w % PKB, średnia z lat 2001-2010)

Grupa państw	Saldo finansów publicznych (w % PKB)
Nieskorumpowani	1,8
Średnio skorumpowani	-3,7
Skorumpowani	-3,5

Polska [-5,0]

Korupcja a dług publiczny % PKB (2010)

Grupa państw	Dług publiczny (w % PKB)
Nieskorumpowani	52,4
Średnio skorumpowani	104,8
Skorumpowani	92,2

Polska [62,4]

Korupcja a konkurencyjność gospodarek, Global Competitiveness Index 2010–2011

Grupa państw	Global Competitiveness Index (w pkt.)
Nieskorumpowani	5,3
Średnio skorumpowani	5,2
Skorumpowani	4,5

Polska [4,5]

Korupcja a konkurencyjność międzynarodowa mierzona saldem na rachunku bieżącym w relacji do PKB (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Saldo na rachunku bieżącym (w % PKB)
Nieskorumpowani	4,1
Średnio skorumpowani	0,3
Skorumpowani	-4,0

Polska [-4,7]

Korupcja a alokacja zasobów

Grupa państw	Marnotrawstwo publicznych pieniędzy*	Jakość infrastruktury**
Nieskorumpowani	4,6	5,9
Średnio skorumpowani	3,5	5,8
Skorumpowani	2,8	5,2

Polska [3,1; 3,8]

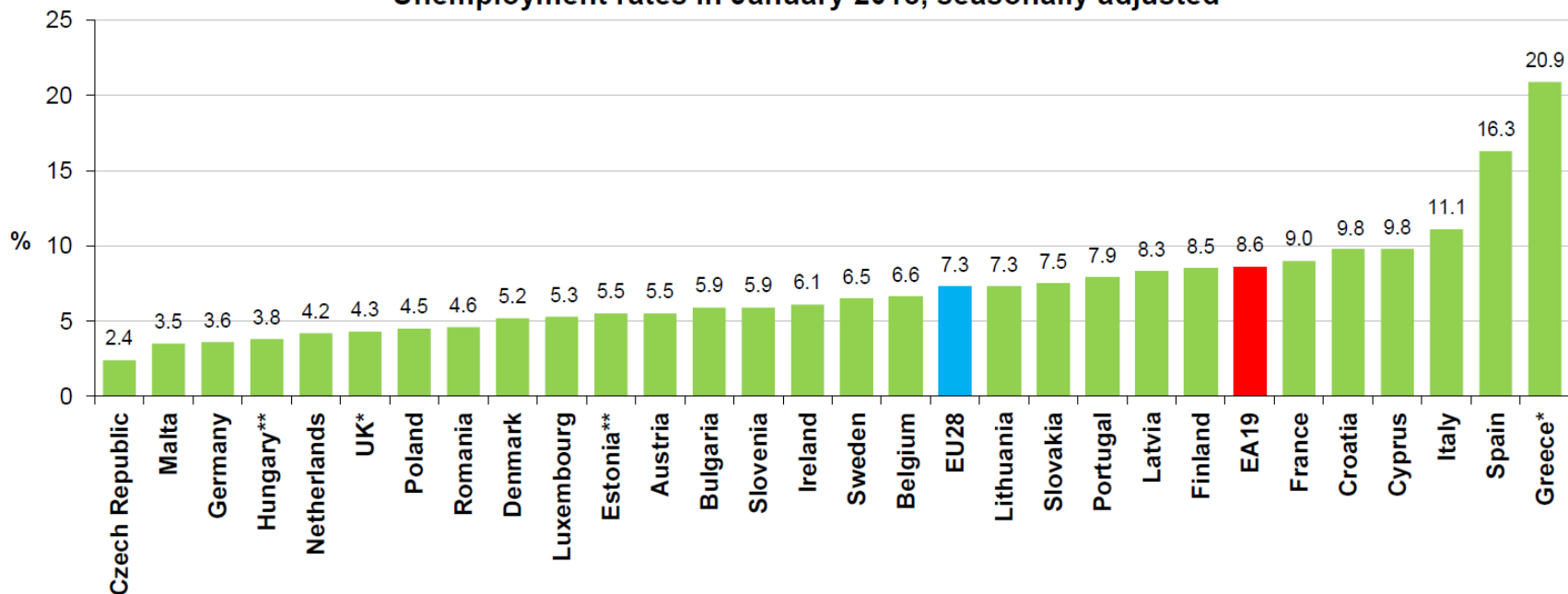
*skala 7-punktowa, na której 1 oznacza znaczące ekstremalne marnotrawstwo, a 7 sektor publiczny wyjątkowo efektywny w dostarczaniu dóbr publicznych;

**skala 7-punktowa, na której 1 oznacza wyjątkowo słabo rozwiniętą infrastrukturę, a 7 dobrze rozwiniętą i wysoce efektywną infrastrukturę.

Korupcja a wyniki gospodarcze Grecji

Wskaźnik	Grecja
Corruption Perception Index 2017 (miejsce w rankingu TI)	48 / 100 pkt. (59 m.)
Marnotrawstwo publicznych pieniędzy (m. w rankingu WEF 2017-18)	1,8 pkt. (132 m.)
Zaufanie do polityków (m. w rankingu WEF 2017-18)	2,2 pkt. (106 m.)
Dług publiczny (m. w rankingu WEF 2017-18)	181% PKB (136 m.)
Stopa bezrobocia (w %, XII 2017)	20,9%
Stopa bezrobocia wśród młodzieży (w %)	43,7%

Unemployment rates in January 2018, seasonally adjusted

* November 2017 ** December 2017

Źródło: WEF i Eurostat.

Antonios Kantas, zastępca dyrektora ds. uzbrojenia w Ministerstwie Obrony Narodowej Grecji, 1996-2002

Antonios Kantas, przyjął łapówki w kwocie 8 milionów euro w zamian za zakup broni przez Grecję.

Wśród zakupów z udziałem Kantasa są m.in. niemieckie czołgi Leopard 2, francuskie pociski Exocet dla myśliwców Mirage, niemiecka haubicoarmata PzH 2000, szwedzki radar rozpoznania artyleryjskiego "ARTHUR",,

*„Zgodziłem się przyjąć łapówkę
tyle razy, że nie potrafię
przypomnieć sobie każdej z nich”.*

Przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

Większość (prawie 60%) przypadków korupcji odnotowano w 4 sektorach: wydobywczym (19%), budowlanym (15%), transportowym (15%) oraz ICT (10%).

W większości przypadków łapówki płacono, aby uzyskać kontrakt od sektora publicznego (57% przypadków).

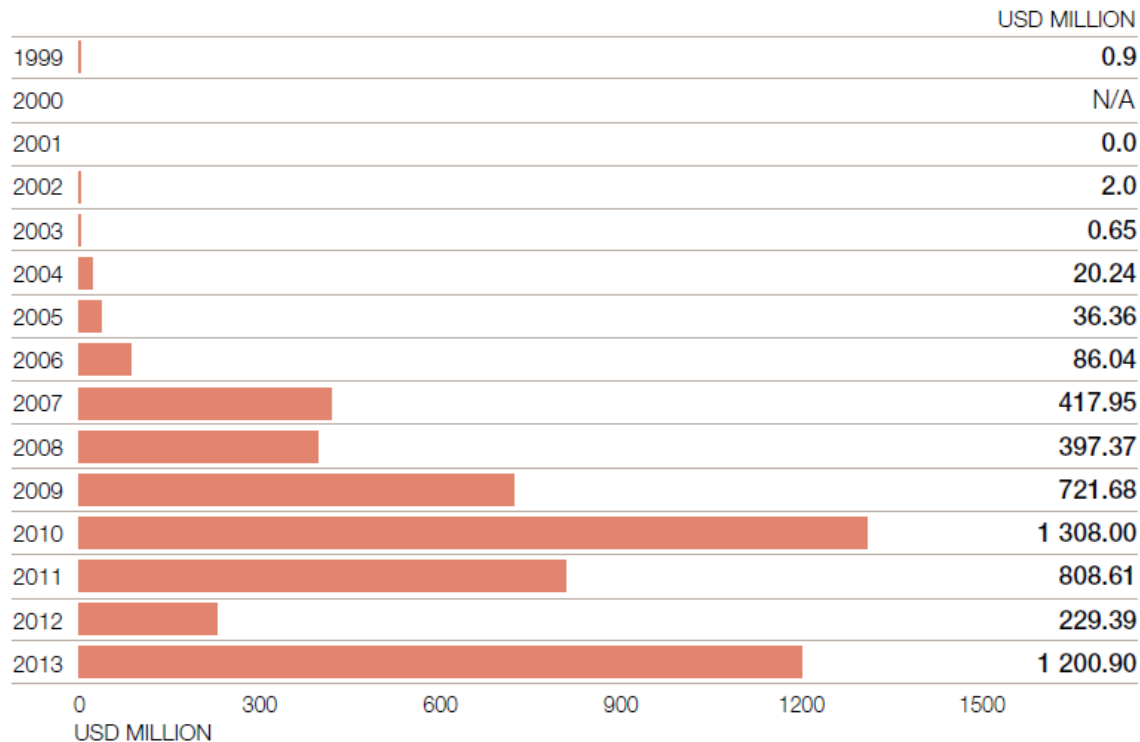
Kwota łapówek wynosiła średnio 10,9% wartości kontraktu / 34,5% zysku z transakcji. Najwyższa jednostkowa kwota łapówki wyniosła 149 mln USD.

Pośrednicy byli zaangażowani w 75% przypadków zdarzeń korupcyjnych.

Kary za przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

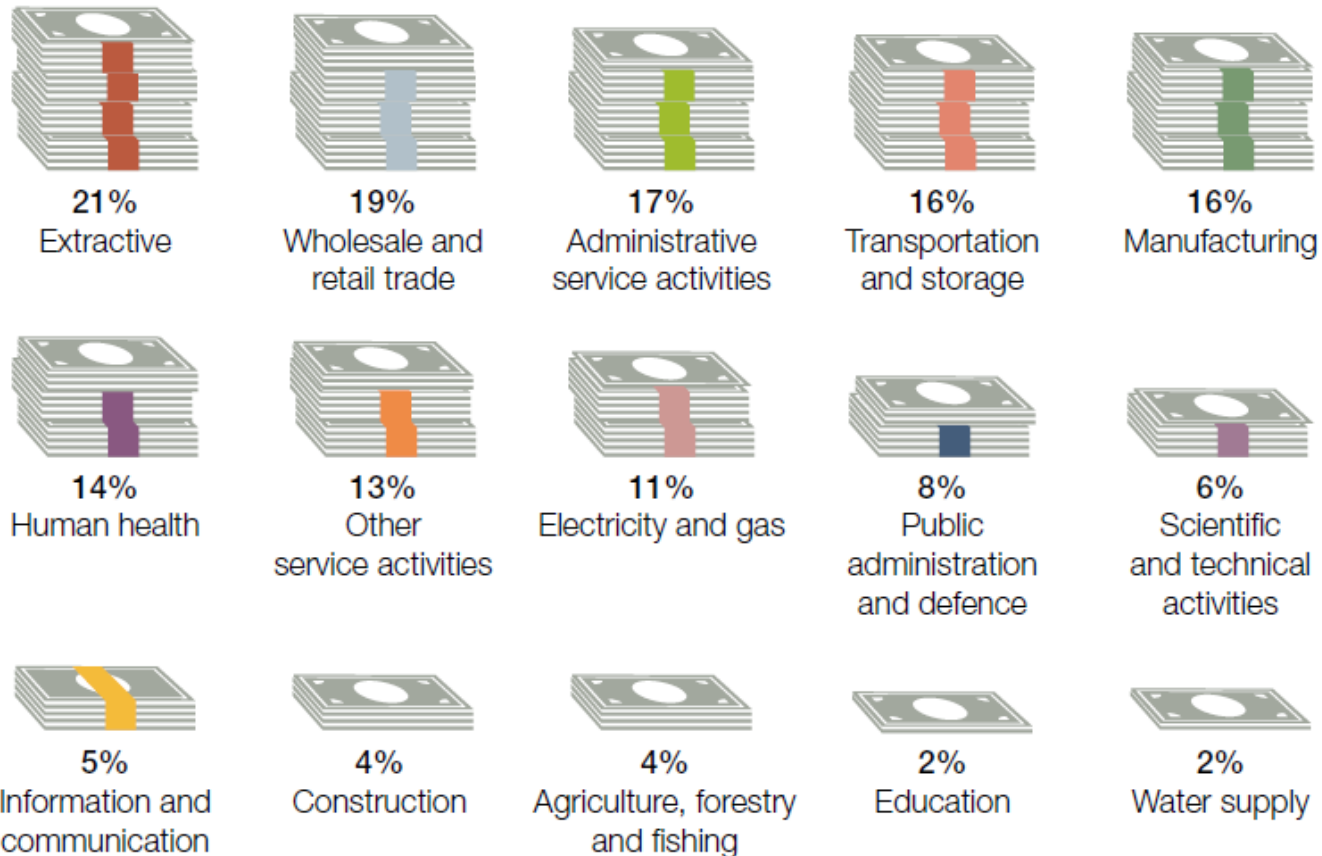
Kary więzienia orzeczono w przypadku 80 osób, a najdłuższy wyrok wyniósł 13 lat. 38 osób otrzymało wyroki w zawieszeniu.

261 kar finansowych nałożono na osoby fizyczne i firmy, a najwyższa kara wyniosła 1,8 mld USD.

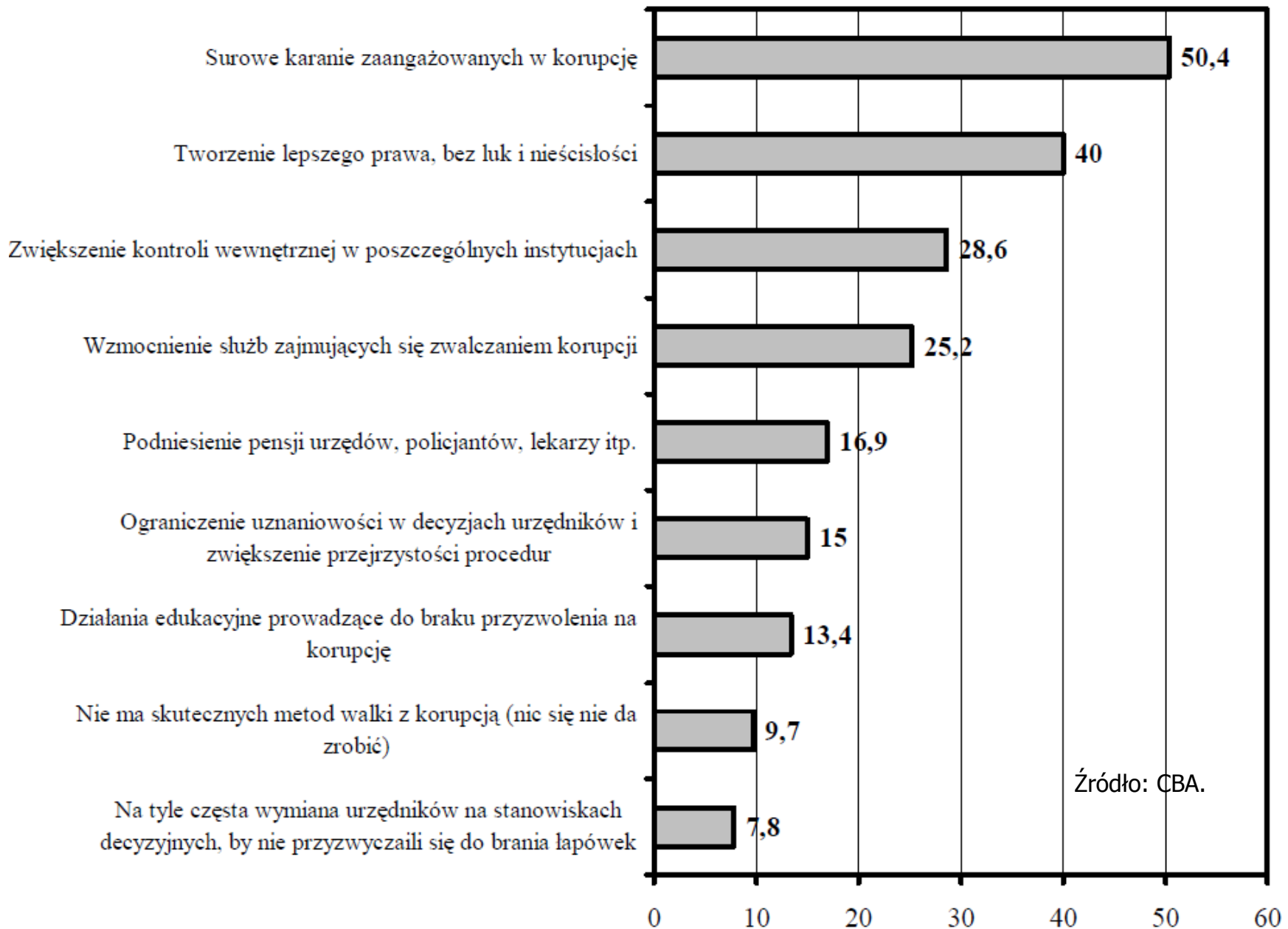
Źródło: OECD (2014),
Foreign bribery report.

Łapówki jako % wartości transakcji – analiza wg sektorów gospodarki

Source: OECD analysis of foreign bribery cases concluded between 15/02/1999 and 01/06/2014. Based on the 55 cases which contained information both on the amount paid in bribes and on the transaction value.

Sposoby walki z korupcją (% wskazań)

Źródło: CBA.

Odsetki obliczono w stosunku do ogółu respondentów (bez kategorii „trudno powiedzieć”).

Korupcja a kodeks karny

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

§ 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230 k.k. (płatna protekcja)

§ 1. Kto, powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230a k.k.

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Korupcja a kodeks karny c.d.

Art. 231 § 2 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

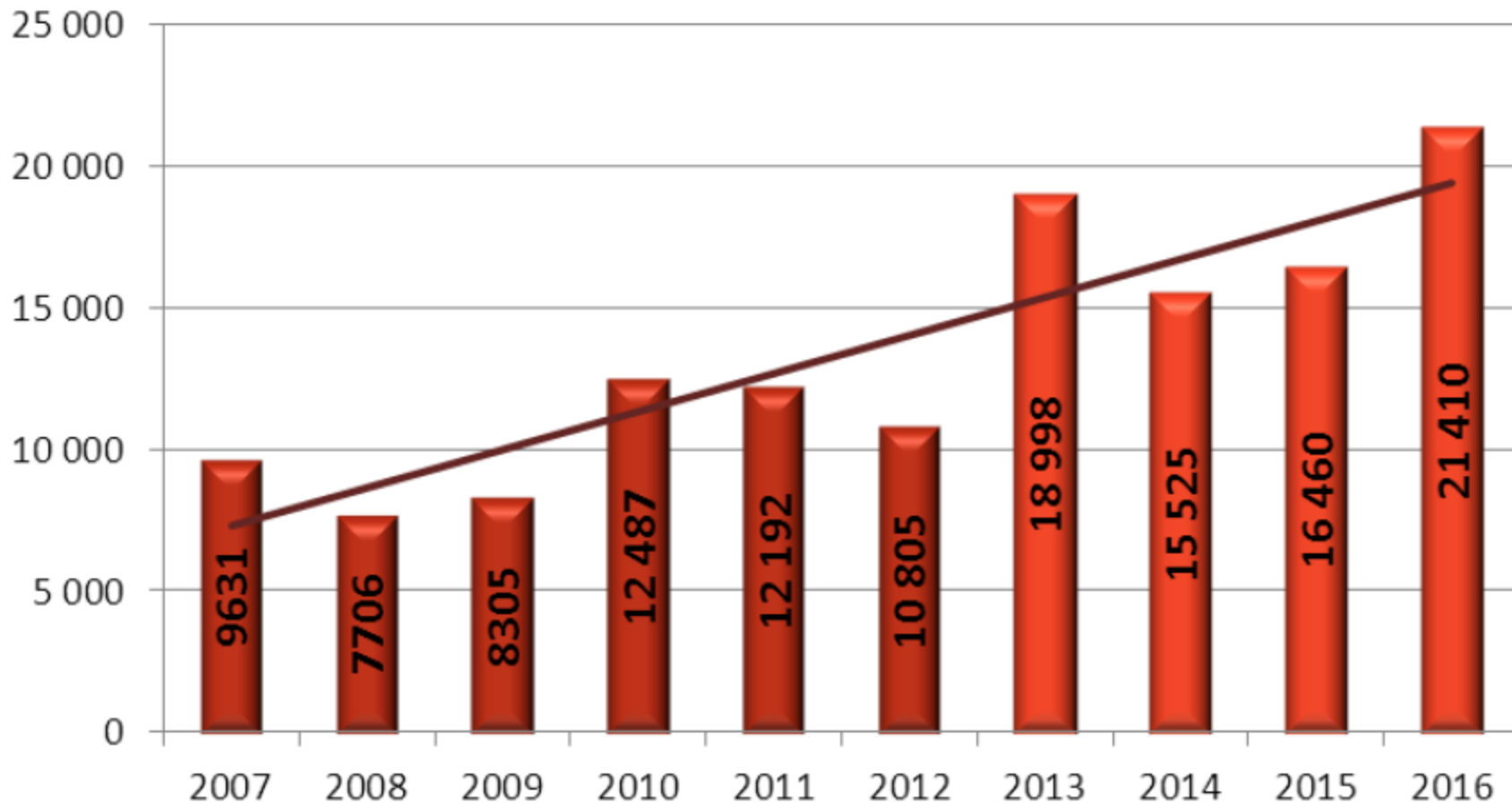
§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 [funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
(...)

Art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)

§ 1. Kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub pozostając z nią w stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, żąda lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, w zamian za nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

Liczba stwierdzonych przestępstw korupcyjnych

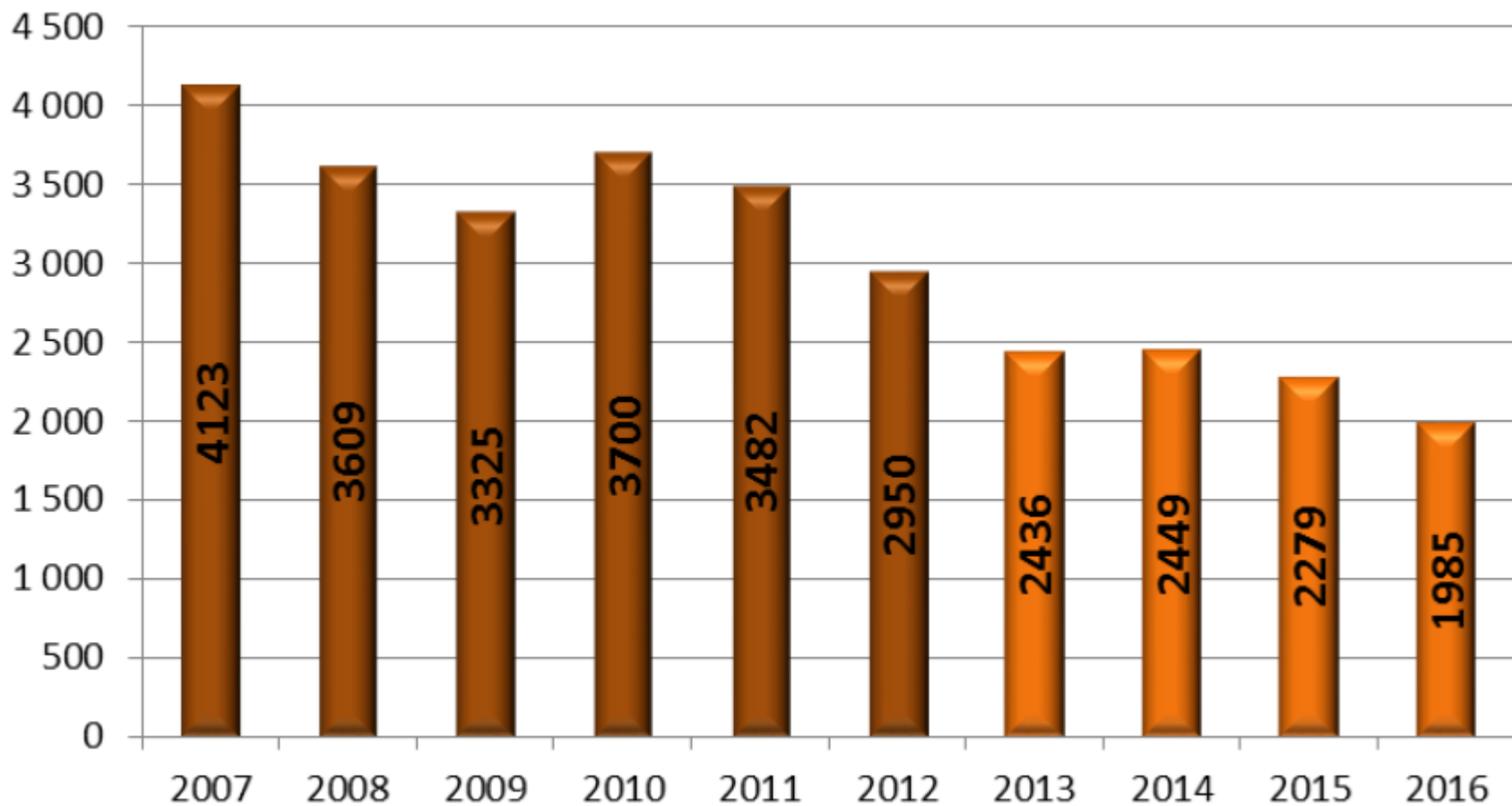

Źródło: MSW.

Przestępstwa korupcyjne stwierdzone przez policję

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
art. 228 k.k. (łapownictwo bierne)	4562	4051	2693	3457	3513	2049	4356
art. 229 k.k. (łapownictwo czynne)	2961	3675	2875	2508	1920	1604	1770
art. 230 i 230a k.k. (płatna protekcja)	963	1197	1123	893	643	599	458
art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)	3252	2971	2598	7310	4862	3207	2124
korupcja wyborcza - art. 250a k.k.	18	157	35	17	5	100	6
art. 271 § 3 k.k. (poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)**	-	-	1342	4266	4343	8498	12 619
art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)	73	42	105	372	72	225	34
korupcja w sporcie - art. 296b k.k. (uchylony), art. 46-48 ustawy z 25 czerwca 2010 r. o sporcie	658	99	34	112	102	112	1
art. 302 § 2 k.k. (korupcja wierzycieli)***	-	-	-	5	2	2	5
art. 305 § 1 k.k. (udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej)***	-	-	-	58	63	64	37

Liczba podejrzanych o przestępstwa korupcyjne

Źródło: MSW.

Przestępstwa korupcyjne w Polsce, 1999 - 2017

Rok	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	% wykrycia
2017	8 347	8 317	99,6
2016	21 407	21 319	99,6
2015	16 458	16 373	99,5
2014	15 524	15 672	99,2
2013	18 998	18 889	99,4
2012	10 805	10 709	99,0
2011	12 192	12 105	99,2
2010	12 487	12 410	99,3
2009	8 305	8 222	98,9
2008	7 706	7 564	98,1
2007	9 631	9 569	99,3
2006	6 520	6 378	97,7
2005	6 127	6 044	98,5
2004	4 279	4 190	97,8
2003	3 490	3 429	98,1
2002	2 408	2 357	97,7
2001	2 331	2 284	97,9
2000	1 899	1 861	97,1
1999	1 349	1 290	95,6

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne, 2016

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 228 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 439 osób, z czego 334 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 298 osób (w tym w zawieszeniu 219 przypadków). Uniewinniono 63 osoby. Przed wyrokiem 3 osoby były tymczasowo aresztowane.

73%

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 229 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 1212 osób, z czego 1066 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 874 osób (w tym w zawieszeniu 805 przypadków). Uniewinniono 57 osób. Przed wyrokiem 3 osoby były tymczasowo aresztowane.

92%

Art. 230 k.k. i 230a k.k. (płatna protekcja)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 230 k.k. i 230a k.k. (§ 1 i 2) osądzono łącznie 205 osób, z czego 178 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 139 osób (w tym w zawieszeniu 119 przypadków). Uniewinniono 18 osób.

86%

Art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 231 k.k. osądzono łącznie 508 osób, z czego 216 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 158 osób (w tym w zawieszeniu 143 przypadki). Uniewinniono 130 osób.

91%

Art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 296a k.k. osądzono łącznie 57 osób, z czego 31 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 18 osób (w tym w zawieszeniu 17 przypadków). Uniewinniono 16 osób.

94%

Osoby przyjęte do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne

Wymiar kary	2012		2013		2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
do 1 roku	77	3	63	3	71	9
powyżej 1 roku do 2 lat	131	4	106	7	67	6
powyżej 2 lat do 3 lat	25	2	33	2	17	1
powyżej 3 lat do 5 lat	12	2	15	–	6	1
powyżej 5 lat	6	–	5	–	7	–
Razem	251	11	222	12	168	17

W trakcie odbywania kary w stosunku do 85 osób orzeczono warunkowe przedterminowe zwolnienie, a wobec 25 osób – przerwę w wykonywaniu kary.

60.

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1920 roku

w przedmiocie odpowiedzialności urzędników za przestępstwa popełnione z chęci zysku.

Art. 2. Urzędnik winny:

1) przyjęcia bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych w zamiarze skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej;

2) innego przestępstwa służbowego, popełnionego z chęci zysku i z pogwałceniem obowiązków urzędowych lub służbowych w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej, a w b. dzielnicy austriackiej nadużycia władzy urzędowej, popełnionego z chęci zysku —

będzie karany śmiercią przez rozstrzelanie.

Art. 3. Urzędnik, winny przyjęcia w związku z rozstrzygnięciem spraw urzędowych lub służbowych, bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych bez zamiaru skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej, —
ulegnie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od lat 4 do 15.